ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਇਸਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਰਾਹੀਂ

(ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 789 ਦੇ 2018)

ਜੁਲਾਈ 06, 2018

[ਏ. ਕੇ. ਸਿੱਕਰੀ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਧਾਰਾ 145 - ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਰੋਸਟਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ - ਦਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ - ਆਯੋਜਿਤ: ਪ੍ਰਤੀ ਏ.ਕੇ. ਸੀਕਰੀ, ਜੇ.: ਸੰਵਿਧਾਨ ਚੁੱਪ ਹੈ 'ਮੁੱਖ ਜੱਜ' ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨਿਆਂਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਉਹ ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਮਾਸਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਠਿਤ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਅਲਾਟ ਕਰੋ - ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਸੰਮੇਲਨਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ ਹਨ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਵਿੱਚ ਉੱਕਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਯਮ - 'ਮੁੱਖ ਜੱਜ' ਦੇ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਜ ਬਰਾਬਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਹੈ ਦੂਜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪੈਰ ਰੱਖਣਾ, 'ਬਰਾਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ' ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ, ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਦੇ ਬੋਝ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ - ਪ੍ਰਤੀ ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ. (ਸਹਿਮਤ): ਧਾਰਾ 145 ਦਾ ਉਪ-ਆਰਟੀਕਲ (1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਪ-ਆਰਟੀਕਲ (1) ਵਿੱਚ - ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਧਾਰਾ 145 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਹ - ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਲਈ ਰੋਸਟਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਵੰਡ ਅਤੇ ਗਠਨ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਬੈਂਚ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪਰ ਇਹ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਿਯਮ, 2013 - ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਿਯਮ, 2013 - ਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ 'ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ' ਦੀ 'ਕੋਲੀਜੀਅਮ' ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ - ਫੈਸਲਾ: ਪ੍ਰਤੀ ਏ.ਕੇ. ਸਿੱਕਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ: ਜੇਕਰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ 'ਕੋਲੀਜੀਅਮ' ਵਜੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮੱਥ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ - ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਅਕਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ - ਇਸ ਲਈ, ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਕੇਸ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਅਸੰਭਵ ਹੈ - ਪ੍ਰਤੀ ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ (ਸਹਿਮਤ): ਅਨੁਚਛੇਦ 145 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ

ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 145 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੈਪਟਰ VI ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ, ਜੋ ਹਰੇਕ ਕੇਸ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ - ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।

ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

ਆਯੋਜਿਤ:

ਪ੍ਰਤੀ ਏ.ਕੇ. ਸੀਕਰੀ, ਜੇ.:

1. 'ਮੁੱਖ ਜੱਜ' ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਮਾਸਟਰ ਹੈ ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਪੰਜ ਦੇ ਕਾਲਜੀਅਮ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੱਜਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਸਬੰਧਤ ਬੈਂਚ. [ਪੈਰਾ 20] [995-ਡੀ-ਈ]

2. ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਸੁਣੀਏ ਰਵਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੋ ਸਟੀਰੀਓ-ਟਾਈਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਵੀ ਹੈ। ਇੱਕ, ਆਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੈ ਕਿ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' 'ਬਰਾਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ' ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। 'ਬਰਾਬਰਾਂ ਵਿੱਚ' ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਕਿਕ ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਬੈਂਚ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਭਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੀ ਰਾਏ ਵੀ ਸਮਾਨ ਭਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਉਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਬਹੁਮਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। 'ਪਹਿਲਾ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜੱਜ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 21]

3. ਦੂਜੀ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜੱਜ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ 'ਅਗਵਾਈ' ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ, 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਨੂੰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ, ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ, 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੀ ਆਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਲਾਅ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਸਲ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੈ, 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸੁਧਾਰ ਸਿਰਫ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਪਹਿਲੂਆਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਕੇਸ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਤੇਜ਼ ਨਿਪਟਾਰਾ ਆਦਿ) 'ਤੇ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪਾਸੇ ਦੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਅਭਿੰਨ ਅੰਗ ਹੈ। ਅੰਤਿਮ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਰੇਸ਼ਠ ਗੁਣ ਹੈ। ਇਸ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਵੀ, 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਕੰਮ ਦੇ ਵੰਡਣ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 22]

4. ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ

ਉਪ-ਲੇਖ (1) ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ 145. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਿਯਮ, 2013 ਏ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵਿੱਚ

ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਨੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੈਂਚਾਂ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 23] 1997-ਏ-ਬੀ]

5. ਇਸੇ ਸਮੇਂ, 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲੇ ਉਸ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹੋਣ। ਪੁਇਸਨੇ ਜੱਜਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਬੈਂਚ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ, ਸਮੇਤ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ', ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜੀ ਦੇ ਆਪਣਾ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਬੈਂਚ ਉਸ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 24] 1997-ਸੀ]

6. ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੇ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਜ ਹਨ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਵਜੋਂ, 'ਬਰਾਬਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ' ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ। [ਪੈਰਾ 25] 1997-ਡੀ]

ਨਿਆਇਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ &ਅ. (2018) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 196 — ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ & ਓਰਸ. (1998) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1: [1997] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਅਸੋਕ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਥਰੂ ਇਟਸ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਓਰਸ. [2018] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 337 — ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (1993) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 441: [1993] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 659; ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1981) ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 87 : [1982] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 365 ; ਰਣਜੀਤ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1987) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 611 : [1988] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 512 ; ਖਾਸ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ 1998 (1998) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 739 : [1998] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 400 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰਤੀ ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ (ਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ)

1. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ, ਜੋ ਕਿ ਮਿਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਆਵੰਟਨ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਆਵੰਟਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 145 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 20]

2. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਬੰਧੀ, ਅਨੁਚਛੇਦ 145 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਕਦਰ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੋਸਟਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਆਵੰਟਨ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 145 ਅਧੀਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਾਂ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। [ਪੈਰਾ 27]

3. ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਆਵੰਟਨ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਈ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕੰਮ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਵੰਡਾਉਣ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਆਵੰਟਨ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਗਠਨ

ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ "ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ" ਨੂੰ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਣਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28]

ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ (1998) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 ; [1997] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ; ਇੰਦਰ ਮਣੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਥੇਸ਼ਵਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ (1996) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 587 ; [1996] 7 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 400 ; ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਆਦਿ. (1989) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 754 ; [1989] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 316 ; ਡੀ.ਸੀ. ਸਕਸੇਨਾ ਬਨਾਮ ਮਾਣਯੋਗ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਭਾਰਤ (1996) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 216 ; [1996] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 677 ; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨੀਰਜ ਚੌਬੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬਨਾਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਥਰੂ. ਇਸਦਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

ਅਤੇ ਹੋਰ (2010) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 320 : [2010] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 542 ; ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1981) ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 87 ; [1982] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 365 ; ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਆਨ ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1993) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 441 ; [1993] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 659 ; ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੈਫਰੈਂਸ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ 1998 (1998) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 739 ; [1998] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 400 ; ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਅਕਾਊਂਟੈਬਿਲਿਟੀ ਅਤੇ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ &ਸੀ. (2018) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 196 ; ਆਸਕ ਪੈਂਡੀ ਬਨਾਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਓਰਸ. (2018) 5 ਸਕੇਲ 481 : [2018] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 337 — ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾ ਰੈਫਰੈਂਸ

ਏ.ਕੇ. ਸਿੱਕਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ।

[1993] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 659 ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1982] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 365 ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1998] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 512 ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1998] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 400 ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1997] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

[2016] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 196 ਪੈਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ।

[1997] 6 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1 ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1996] 7 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 400 ਪੈਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1989] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 316 ਪੈਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1996] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 677 ਪੈਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2010] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 542 ਪੈਰਾ 19 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1981] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 87 ਪੈਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1993] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 659 ਪੈਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1998] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 400 ਪੈਰਾ 21 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2018] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 196 ਪੈਰਾ 33 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2018] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 337 ਪੈਰਾ 33 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਐ. ਕੇ. ਸਿੱਕਰੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ 1. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਨਾਮ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਥਾਂ ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

2. ਇਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਠਾ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 32 ਅਧੀਨ ਇਹ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ') ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੋਸਟਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਲਈ ਰੋਸਟਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਤਹਿ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ।

3. ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ "ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਮਾਲਕ" ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੈਂਚਾਂ/ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਆਵੰਟਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ, ਭਾਵ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਸਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੱਜ ਕੁਝ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਹਨ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜੱਜ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜਤਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉੱਚਿਤ, ਨਿਆਇਕ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰੋਸਟਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਬੈਂਚ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੁਣੇਗੀ। ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਅੰਦੇਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖਾਸ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਵਗ੍ਰਹਿਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਉਹਨਾਂ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਆਵੰਟਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਪੂਰਵ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਲਿਸਟਿੰਗ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਆਵੰਟਨ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ, 2013 (ਇਸ ਨੂੰ 'ਨਿਯਮ' ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਸਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਵੰਟਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉੱਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਲਈ, 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ 'ਕੋਲੀਜੀਅਮ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ-ਓਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (ਜਿਸਨੂੰ "ਦੂਜਾ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਕੇਸ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ:

"(a) ਕਿ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਖ ਮਿਲੇ ਕਿ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਦੀ ਰਿਟ

ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਰਿਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰੇ ਕਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਿਯਮ, 2013 ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਹੈਂਡਬੁੱਕ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ:

'i) 'ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾਧੀਸ' ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 5 ਵੱਡੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(b) ਕਿ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਖ ਮਿਲੇ ਕਿ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਰਿਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰੇ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚੀਬੱਧਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾਧੀਸ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(c) ਕਿ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਖ ਮਿਲੇ ਕਿ ਇੱਕ ਰੋਕ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਂ ਰੋਕ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਰਿਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾਧੀਸ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਿਯਮ, 2013 ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਹੈਂਡਬੁੱਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਸੂਚੀਬੱਧਤਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬੈਂਚਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ, 'ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾਧੀਸ' ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 5 ਵੱਡੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਨਾਲ ਬਦਲਣ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧ ਨਾਲ ਮਨਾਹੀ ਕਰੇ।

(d) ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲੇ ਤੁਰੰਤ ਸੁਣਵਾਈ/ਲਿਸਟਿੰਗ ਲਈ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਤਾਰੀਖ/ਸਮਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(e) ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

4. ਸ੍ਰੀ ਦੁਸ਼ਿਅੰਤ ਦਵੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਕੁਝ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਆਇਕ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਸਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਾਇਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਸ ਦੇ ਸੁਝਾਅਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜੋਰ ਇਸ ਲਈ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਸੁਝਾਉਣਾ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏ:

(a) ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਲੇਖ 145 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, "ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ"। ਉਪ-ਲੇਖ (2) ਅਤੇ (3) ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਯੂਨਤਮ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬੈਠਣ ਲਈ ਜੋੜਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਲੇਖ 143 ਅਧੀਨ ਰੈਫਰੈਂਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਲੇਖ 124 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਗਠਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਭਾਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕ ਅਤੇ, ਜਦ ਤੱਕ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੱਤ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ (ਮੂਲ) ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ'।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 'ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਲੇਖ 145 ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੋਸਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ/ਲਿਸਟਿੰਗ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

(b) ਇਸ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਰੋਲ ਦਾ ਮਾਸਟਰ ਰਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਰਵਾਇਤੀ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਵਿਚਲਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(c) 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਐਸ. ਪੀ. ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ' (ਜਿਸਨੂੰ 'ਪਹਿਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿੱਚ 'ਕੋਲੀਜੀਅਮ' ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਇੱਕੱਲੇ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"31...ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਨਸਾਨ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀਆਂ ਪਸੰਦਾਂ ਅਤੇ ਨਾਪਸੰਦਾਂ, ਆਪਣੇ ਝੁਕਾਅ ਅਤੇ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਮਨ ਇੰਨਾ ਵਿਆਪਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਦੇ ਕਦੇ, ਜਿਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਗਲਤ ਜਾਂ ਅਧੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਕਦੇ ਕਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਜਾਂ ਅਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਝੁਕਾਅ ਜਾਂ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਜਾਂ ਝੁਕਾਅ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਨ ਲੱਭਣਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇੱਕੱਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਅਸਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਜੋ ਵੀ ਉੱਚ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਫਤਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਹਰੇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਚੈੱਕ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਈ ਹੱਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ..."

ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(d) 'ਰੋਸਟਰ ਦੀ ਫਰੇਮਿੰਗ' ਅਤੇ 'ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀਬੱਧਤਾ' ਵਰਗੇ ਕਾਰਜ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਇੱਕੱਲੇ ਵਿਵੇਕ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਖਾਸ ਵਿਵੇਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਇੱਕ ਅਨਾਥਮਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, 'ਕੋਲੀਜੀਅਮ' ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪੰਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ 'ਕੋਲੀਜੀਅਮ', ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਵ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਵਿਰੁੱਧ ਉਚਿਤ ਚੈੱਕ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਲਈ।

(ਈ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 145 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਆਰਡਰ III ਨਿਯਮ 7 ਅਤੇ 8 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਤਾਰੀਖਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਲਿਸਟਿੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਾਮਲੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਸਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

5. ਇਸਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੇ, ਮਾਮਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਰਡਰ III ਨਿਯਮ 7 ਅਤੇ 8, ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਸਟ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਹੋਰ,

ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ 'ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ' ਨੂੰ 'ਕੋਲੀਜੀਅਮ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਰਥ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲੇ ਪੰਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਵੱਲੋਂ, ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸਮੇਤ, ਖਾਸ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ।

ਮਿਸਟਰ ਦਵੇ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਵਿਸਥਾਰਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸੁਣਨ ਲਈ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਆਵੰਟਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕਾਰਜ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਦੇ ਭਿਆਨ ਦੇ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਣਜੀਤ ਠਾਕੁਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਬਣਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਫਰਜ਼ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਤਰਕਤਾ ਦਾ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟਿੰਗ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਆਮ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ (ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ) ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੂਲ ਸੰਰਚਨਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਬਣਾ ਰਹੇ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਵੰਟਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਿਦਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ, ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"427. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਥਾਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਹੀ ਸ਼ਾਸਨ; ਅਤੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਆਮ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨਮਾਨੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ, ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਿਸਟਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਯੋਗ ਉਸ ਸੀਮਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਵੰਡ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਲਈ, ਜਿਸਦੇ ਬਾਅਦ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ, ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੰਭਾਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਲਤਾ ਦਾ ਤੱਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਬੁੱਧੀ। ਦ ਇਸ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਰਵਉੱਚ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ functionaries ਉਸੇ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਹੈ। ਦ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ. ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਵੀ, ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

450. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਇਸ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਉੱਚ ਨਿਆਂਕਾ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤਤਾ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਅਤੇ ਆਕਲਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਜ਼ਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰਨਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਕੇਲੇ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਵੀਟੋ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ

ਦੇਣਾ ਵਾਂਛਨੀਯ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀ ਰਹੇ। ਸੰਕੇਤ ਇਹ ਹੈ, ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉਪਯੁਕਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ; ਚੋਣ ਇੱਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉੱਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਚੈੱਕ ਵਜੋਂ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਤੱਤ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਲਈ 'ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਬਜਾਏ 'ਸਹਿਮਤੀ' ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ, ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਕਟਾਂ ਅਧੀਨ ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਵੇਕ ਸੀ।

xx
xx

468 ਦਾ ਨਿਯਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਖੇਤਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਉਸ ਸੀਮਿਤ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਵਿਵੇਕ ਇੱਕ ਵਿਹਾਰਿਕ ਲੋੜ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਦੇਣਾ ਅਤੇ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਸਾਂਝ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਮਨਮਾਨੀਪਨ ਖਿਲਾਫ ਹੋਰ ਚੈੱਕ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰਵਾਦ ਨੂੰ ਮੇਲ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟ ਕਰਕੇ, ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਣਾ; ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਹੱਤਵ ਦੇਣਾ, ਜੋ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਕੀਮਤ ਦਾ ਆਕਲਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਪਯੁਕਤਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਣ; ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਰਾਏ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਾਂਝ ਰਾਏ ਹੈ; ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਣਉਪਯੁਕਤ ਸਮਝੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਕੇ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਆਂਕਾ ਜਾਂ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਣ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਵੀਟੋ ਦੇਣ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ।

480. ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਨਿਰਣਾਯਕ ਸੁਭਾਵ ਨੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕ ਅੰਗ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਗੈਰ-ਹੋਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਉਚਿਤਕਾਰਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਧਾਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਵ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤਿਵਾਦ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਚੈੱਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਦਾ ਹੋਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੈੱਕ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਹੀ। ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕ ਅੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਤੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਯਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੋਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਰਨਾ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ, ਲਿਖਤੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਵਿੱਚ ਅਸਰਦਾਰ ਭਾਗੀਦਾਰੀ, ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਮਨਮਾਨੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪਰਯਾਪਤ ਚੈੱਕ ਹਨ।" 7. ਮਿਸਟਰ ਦਵੇ ਨੇ ਉਸੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਜੇ.ਐਸ. ਵਰਮਾ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀ) ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਅਵਲੋਕਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ:

"478. ਇਹ ਰਾਏ ਇੱਕ ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੀਤ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ

ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਏ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਉਪਯੁਕਤਤਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਿ ਉਹ ਉਸੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ। ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 124(2) ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 124(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਲਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਨੁਚ੍ਛੇਦ 124(2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੌਜੂਦਾ ਰਵਾਇਤ ਲਈ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੁਝ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਰਾਏ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਹੈ..."

8. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ 1998 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਵਾਲੇ ਨੰਬਰ 1 (ਜਿਸਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਤੀਜਾ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਕੇਸ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 44 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ:

"44. ਹਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਹੁਣ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਵਾਬਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: xx xx xx xx xx"

3. ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਜਾਂ ਪੁਇਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪੁਇਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪੁਇਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

4. ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੱਜ ਦੀ ਨਾ-ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਅਕੇਲੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤੇ।

9. ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ, ਸ੍ਰੀ ਦਵੇ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਸਟਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਰੁਝਾਨ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵੀ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਵੈਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਯੂਨਾਈਟਡ ਕਿੰਗਡਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਜੋ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿਖਰ ਅਦਾਲਤ ਹੈ), ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਜਰਮਨ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਕੋਰਟ ਆਫ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜਸਟਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ।

11. ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਸੁਭਾਵ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਰਗੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੋਨਾ ਫਾਈਡਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਾਫੀ ਇੰਜਤਦਾਰੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਹਿਸਾਸ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਸਟੈਚਿਊਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਪੂਰਵਕਾਲੀਨ ਮਿਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

‘ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ’ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ

12. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਉਲਲੇਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ‘ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ’ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ

ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਚਾਂ/ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਦਿਲ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਨਿਆਂਕਾਨਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਕਾਰਗਰ ਕਾਰਜ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਵੀਕਾਰੋਕਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਵੀ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

13. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਖੁਦ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ 'ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਮਾਲਕ' ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਸ ਕੋਲ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

59. ਪਿਛਲੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਾਠ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

(1) ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕੇਵਲ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਪਾਸ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਨਿਆਇਕ ਪਾਸੇ, ਉਹ ਕੇਵਲ ਬਰਾਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਹੈ।

(2) ਕਿ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਹੈ। ਉਹ ਅਕੇਲਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਠਿਤ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

(3) ਕਿ ਪੁਇਸਨੇ ਜੱਜ ਕੇਵਲ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

(4) ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਜੱਜ ਜੋ ਅਕੇਲਾ ਬੈਠਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਬੈਂਚ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਵੰਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਜੱਜ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਅਕੇਲੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੌਂਪਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

(5) ਕਿ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਰੂਲ 55 (ਉਪਰੋਕਤ) ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(6) ਕਿ ਪੁਇਸਨੇ ਜੱਜ "ਚੁਣ ਅਤੇ ਚੁਣੋ" ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸੌਂਪ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ।

(7) ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜੱਜ ਜਾਂ ਜੱਜ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼।

14. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ 'ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਅਕਾਉਂਟੈਬਿਲਿਟੀ ਅਤੇ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਅਨੁ.' ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"6. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਬਰਾਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਜ਼ਰੂਰ, ਉਹ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ [ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ, (1998) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1] ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕੇਵਲ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਪਾਸ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਇਕ ਪਾਸੇ, ਉਹ ਕੇਵਲ ਬਰਾਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਹੈ। ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਰੋਸਟਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਕੇਲਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਠਿਤ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।"

ਹੋਰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"7. ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਾਂ ਕਿ ਉਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾਂਦੀ, ਉਤਰਾ ਉਲਝਣ ਰਹੇਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਵੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਵਾਇਤ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿਚਕਿਚਾਹਟ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਵਾਇਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਮਰਿਆਦਾ ਕਾਰਨ ਪਾਲਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਮਾਸਟਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਕੇਲਾ ਹੀ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬੇਕਾਰ ਹੈ, ਨਾ ਤੋ ਦੋ-ਜੱਜ ਵਾਲੀ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਵਾਲੀ ਬੈਂਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਸੌਂਪ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬੈਂਚ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਸੰਰਚਨਾ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬੈਂਚ ਤੇ ਕੌਣ ਬੈਠੇਗਾ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਕੌਣ ਲੈਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੈਂਚ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮੁੜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

8. ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੀ ਲਈ ਮਿਸਾਲਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ [ਰਾਜਸਥਾਨ ਬਨਾਮ ਵਿੱਚ ਕਹੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ, (1998) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 , ਜੋ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਹੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹੀ ਗੱਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਂਚ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਿਸਮ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

15. ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਵਿੱਚ ਅਸੋਕ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ।

ਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਨੂੰ 'ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ' ਦੀ 'ਕੋਲੀਜੀਅਮ' ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ?

16. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨਾ ਹੈ ਭਾਵ ਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ 'ਕੋਲੀਜੀਅਮ' ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਕੀ ਬੈਂਚਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀਬੱਧਤਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਇਹੀ ਉਹ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕੇਸ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੋਕ ਪਾਂਡੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਗਿਲੇ-ਸ਼ਿਕਵੇ ਉਠਾਏ ਸਨ। ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਗਿਲੇ-ਸ਼ਿਕਵੇ ਛੱਡ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ (ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ) ਨੂੰ ਬੈਂਚਾਂ ਦੀ

ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸੈੱਟ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂਡੇਟ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਅਤੇ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜੱਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਪੰਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜੱਜਾਂ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ। ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੈਂਡੇਟ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

17. ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੇ ਗਏ ਉਕਤ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 145 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਨੋਟ ਲਿਆ ਜੋ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ 145 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਲੇਖਿਤ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਨਿਯਮ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਰਡਰ VI ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਆਰਡਰ ਵਿਭਾਜਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਨਿਯਮ 1 ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਹੀ ਹੈ

ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਜੱਜ ਇੱਕ ਕੇਸ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਬੈਂਚ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੈਂਚ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਨਿਯਮ 1, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ, ਕਿਹੜੇ ਜੱਜ ਉਸ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਗੇ ਇਹ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਉੱਤੇ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹੋਣਗੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ XXXVIII ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 1 ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਯਮ 12 ਜਨਹਿਤ ਯਾਚਿਕਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਅਕਾਉਂਟੈਬਿਲਿਟੀ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਚਰਚਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਉਕਤ ਲਿਖਤੀ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ 'ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਵਾਲੀ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਚਰਚਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

“11. ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਇਸ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਥਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਜਾਇਬ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੈਂਡੇਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 145 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਂਡੇਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਮੰਗਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੰਗਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਸਿਰਫ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ।

12. ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਭੁੱਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਇੱਕ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਮਿਸਾਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਾਥੀ ਹੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜੱਜਾਂ (ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਿੰਨ 'ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ' ਅਤੇ ਦੋ 'ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ' ਜੱਜਾਂ) ਦੀ

ਬਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਬੈਂਚਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਖਾਸ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਇਸ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 124 ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਹਰੇਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵੱਡੇਪਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਮਾਮਲੇ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੁਣਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦਾ ਹੈ (ਇੱਕ ਸਹਿਮਤ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਏ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਕੇ)। ਸੰਵਿਧਾਨ ਆਰਟੀਕਲ 124(3) ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਬਾਰ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਰਟੀਕਲ 124(3) ਅਧੀਨ ਉਸ ਦਫਤਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹਰੇਕ ਜੱਜ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦੇ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਫਰਜ਼ ਬੱਧ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਚਾਈ ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਵਿਧ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਇਹ ਸੁਝਾਉਣਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜੱਜ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਨੂੰ ਹੀ ਸੌਂਪਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਮਿਸਾਲ ਵਿੱਚ। ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਛਾਇਆ ਪਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

19. ਉਪਰੋਕਤ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਮੰਗ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਚਰਚਾ ਜੋ ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"14...ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੇਠ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਰੋਸਟਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਰੋਸਟਰ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਗਠਨ, ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਇਕਲੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰੋਸਟਰ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਰੋਸਟਰ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਰੋਸਟਰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਾਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹਰੇਕ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇੱਕ ਹੀ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨਾਲ ਵਜਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਨਿਯੁਕਤ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਵਿਵਿਧ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕੇ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਨਿਆਂਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਵਿਧ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸਮਝ ਹੋਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੰਮ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇ ਮੈਟਰ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਹੈ, ਕੰਮ ਦੇ ਆਵਾਗਮਨ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਲੰਬਿਤਤਾ ਵਰਗੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਦੇਣਾ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਤਾਕਤ, ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਵੱਡੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ, ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾਵਾਂ ਰੋਸਟਰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਕੰਮ ਇੱਕ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਹੈ ਜੋ ਦਫ਼ਤਰ ਛੱਡਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਝ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵੈਬਸਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੇਠ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਦੇ ਵੰਡਣ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ 1950 ਵਿੱਚ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰੋਸਟਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਦੇ ਵੰਡਣ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਕੁਝ ਰਵਾਇਤਾਂ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ, ਸੰਸਥਾਗਤ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ।"

20.ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਪਰੇ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਉਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬੈਂਚਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਗੀਆਂ।

21. ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹੈ।* ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਰਵਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੋ ਸਟੀਰੀਓ-ਟਾਈਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਵੀ ਹੈ। ਇੱਕ, ਆਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' 'ਬਰਾਬਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ' ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। 'ਬਰਾਬਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ' ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਂਚ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਭਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੀ ਰਾਏ ਵੀ ਉਹੀ ਭਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ

ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦਾ ਦ□ਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇੱਕ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦ□ਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਉਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਬਹੁਮਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਿੱਚ 'ਪਹਿਲਾ' ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜੱਜ ਹੈ।

22. ਦੂਸਰਾ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 'ਮੁੱਖ ਜੱਜ' ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਜੱਜ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ. ਇਸ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ, 'ਮੁੱਖ ਜੱਜ' ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਬੁਲਾਰੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ, 'ਮੁੱਖ ਜਸਟਿਸ' ਦੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇੱਕ ਆਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ। ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਧਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਏ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਅਸਲ ਪਹੁੰਚ ਹੈ, ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, 'ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ' ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਨਿਆਂਇਕ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਹਿਲੂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕੇਸ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰੇ ਆਦਿ) ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਪੱਖ ਵੀ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਦ ਅੰਤਮ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਅਤੇ ਉੱਤਮ ਹੈ ਨੇਕੀ ਦੁਬਾਰਾ, ਇਸ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ, 'ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ' ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਦੇ ਬੋਝ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਤਮ ਅਧਿਕਾਰ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨਕ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦਾ 214(3) ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

“(2) ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਫਿਕਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬੈਠਣ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਸੰਘੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ, ਨਿਯਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਗੇ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵੰਡ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦਾ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਤੈਅ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਜੱਜ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਜੱਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬੈਠਣਗੇ।"

23. ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਗਿਣਾਏ ਗਏ ਵਿਵਿਧ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਸਮੇਤ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਿਯਮ, 2013 ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਨੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬੈਂਚਾਂ ਅੱਗੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

24. ਇਸੇ ਸਮੇਂ, 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੱਕ ਵਧਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕਾਰਜ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇ ਜਦੋਂ ਇਕ ਵਾਰ ਮਾਮਲੇ ਉਸ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੁਇਸਨੇ ਜੱਜਾਂ ਵਾਲੀ ਇਕ ਬੈਂਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜੀ ਤੋਂ, ਸਮੇਤ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ', ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਇਕ ਖਾਸ ਮਾਮਲਾ ਇਕ ਖਾਸ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਬੈਂਚ ਉਸ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

25. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੇ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਜ ਹਨ, ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ।

26. ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਤਰਕ ਕਿ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੇ ਸੰਬੋਧਨ ਨੂੰ 'ਕੋਲੀਜੀਅਮ' ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਸੀਨੀਅਰ-ਮੋਸਟ ਜੱਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 124 ਦੇ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਜਿਥੇ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੇ ਸੰਬੋਧਨ ਨੂੰ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਈ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਰਕਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 145 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਅਪਣਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਬੈਂਚਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਕੰਮ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਵੱਲੋਂ ਹੋਰ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਕਈ ਵਿਅਵਹਾਰਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗੀ।

27. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਦੂਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਨੇ ਰੱਖਿਆ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਕਾਲਜੀਅਮ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ। ਦ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਵਾਲੇ, ਜੋ ਕਿ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਹਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਉੱਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਖਤਿਆਰੀ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਧਿਕਾਰ. ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਸੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਹੱਦ ਤੱਕ ਘਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਹੀ ਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਆਮ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿਊ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਇਹ ਦੇਣ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਲੇਜੀਅਮ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਕਰਨਗੇ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰਾਂ

ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦਾ ਲਾਭ ਹੈ ਜੱਜ, ਸਾਰੇ ਸੰਭਾਵੀ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਤੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਸਿਆਣਪ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਲਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਲੋਕ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਜਿਅਮ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮਤੇ ਅਤੇ ਸੰਕਲਪ ਦੁਆਰਾ ਨਵੀਨਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਵਿਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਆਖਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜੋ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਮਾਸਟਰ ਆਫ਼ ਰੋਸਟਰ ਵਜੋਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ। ਸਾਨੂੰ ਅੰਦਰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪੱਖ ਤੋਂ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰੋਸਟਰ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਜੇਕਰ 'ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਕਾਲਜੀਅਮ' ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਸੁਪਰੀਮ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ ਅਦਾਲਤ, ਜਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਸੋਕ ਪਾਂਡੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਚਰਚਾ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਰੋਸਟਰ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੌਲਿਜੀਅਮ, ਜੋ ਕਿ ਹੈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਲਜੀਅਮ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਹਨ।

28. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਤਰਕਸੰਗਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ(ਆਂ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਜਿਥੇ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ 'ਸੀਨੀਅਰ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਕੋਲੀਜੀਅਮ' ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਵਿਸਤਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

29. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਫੰਕਸ਼ਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਰੋਸਟਰ ਫਰੇਮਿੰਗ' ਅਤੇ 'ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲੇ 'ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਅਸੋਕ ਪਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚ ਢੰਗ:

“15. ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਆਵੰਟਨ ਇੱਕ ਲੋਹੇ ਵਿੱਚ ਡਾਲੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਪ੍ਰਾਈਮਸ ਇੰਟਰ ਪੈਰਸ ਹੈ; ਬਰਾਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ। ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੁਈ ਜੇਨੇਰਿਸ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 124(1) ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਨੁਚਛੇਦ 146 ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੰਸਥਾਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਇੱਕ ਭੰਡਾਰ ਵਜੋਂ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਉੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਨਿਆਯਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਸੰਚਾਲਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਸੌਂਪ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਦਾਇਤਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦਾ ਕਾਰਣ ਅਤੇ ਤਰਕ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸੌਂਪ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਕੋਈ ਧਾਰਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਦਫਤਰੀ ਸਹੁੰ ਕੁਝ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦੀ।" 30. ਇਸ ਪੂਰੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ* ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣਾਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਰਖਵਾਲਾ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"4. ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਜਿਵੇਂ ਨਵੇਂ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਤਿਕਾਰ, ਸੱਚੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਾਕਾਰਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ, ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਬਾਰੇ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਯਾਦ ਦਿਲਾਉਣਾ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉੱਚਾਈ, ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਰਣ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰ, ਅਤੇ, ਅਸੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਵਿਚਾਰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਖਟਖਟਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰੀ ਦਾ ਸੱਦਾ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਰਹੇ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਕਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਯੋਗ ਸਥਾਨ ਦੇਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਉਚਿਤ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

"5. ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੀ ਸਮਝ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ 'ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸੰਗਮ' ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਮੁੱਲਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਂਦਾ ਹੈ।"

31 ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਓਂ ਨੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰ/ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਬਲਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵੀ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਰਜ, ਅਰਥਾਤ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਫਤ ਬੋਲੀ, ਨਿਆਂਇਕ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਵਿਅਕਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਵਿਅਕਤੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਮਾਨ ਵਿਵਹਾਰ, ਮਾਨਵ ਗਰਿਮਾ ਅਤੇ ਉਦਾਰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਗੁੱਛਲ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੈਰ-ਵਿਵਾਦਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸਰਬੋਚਚ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ, ਅਸੀਂ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਹਨ: ਸੁਤੰਤਰਤਾ; ਨਿਰਪੱਖਤਾ; ਨਿਆਂਇਕਤਾ; ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ।

32. ਅਲੈਕਜੈਂਡਰ ਐਮ. ਬਿਕੇਲ ਨੇ 196211$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਵਿੱਚ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਖਤਰਨਾਕ ਸ਼ਾਖਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੇ ਕੋਲ ਨਾ ਤਾਂ ਧਨ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤਲਵਾਰ, ਅਲੈਕਜੈਂਡਰ ਹੈਮਿਲਟਨ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪੁਨਰਾਵ੍ਰਿਤੀ ਕਰਦਿਆਂ:

"ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਤਾ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੇਖੇਗਾ ਕਿ, ਜਿਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ, ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਕਾਰਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋਵੇਗੀ; ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਨਮਾਨ ਵੰਡਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਵੀ ਫੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਕ ਨਾ ਸਿਰਫ ਧਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਲਟਾ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਤਲਵਾਰ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਨ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ; ਨਾ ਹੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਧਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼; ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਈ ਸਰਗਰਮ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ। ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਕੋਲ ਨਾ ਤਾਂ ਬਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੱਛਾ, ਸਿਰਫ ਨਿਰਣਾ

ਹੈ; ਅਤੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਬਾਜੂ ਦੀ ਮਦਦ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।"

33. ਤਲਵਾਰ ਜਾਂ ਧਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਫਿਰ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਰਾਖੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਇਕੋ ਇਕ ਤਾਕਤ ਜਨਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਏ.ਐਸ. ਆਨੰਦ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ) ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਵਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ) ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ:

"ਨਿਆਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨਮਰਤਾ ਦਾ ਗੁਣ ਅਤੇ ਇਹ ਸਤਤ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਲਈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੈ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸਵੈ-ਸੰਯਮਤਾ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕੋਈ ਜੋਰ ਨਹੀਂ। ਜਨਤਾ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣਾ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸ੍ਵਤੰਤਰਤਾ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖਤਰੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੀ ਸਦਾ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ "ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਘਾਤਕ ਜ਼ਖਮਾਂ" ਤੋਂ ਬਚ ਸਕੀਏ। ਅਸੀਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਸੀਮਤ ਸੱਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪੱਧਰਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਕਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਨਿਸਪੱਖ ਰੈਫਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਧਾਰਣਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣ ਵਿੱਚ ਧੱਕਾ ਨਾ ਖਾਏ।

ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਉਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜੋ ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੂਡ, ਪਸੰਦ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।"

34. ਅਸੀਂ ਐਸ. ਪੀ. ਗੁਪਤਾ (ਪਰ ਪਾਠਕ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ) ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇਜ ਨੂੰ ਵੀ ਉਦਧ□ਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

"ਜਦੋਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਆਪਣੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲਈ ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ। ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨਿਆਇਕ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਕਾਰਣ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਿਲੀਸ਼ੀਆ ਨੂੰ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।"

35. ਇਸੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇ.ਐਸ. ਵਰਮਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨਾਲ ਗੂੰਜਿਆ:

"ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਭਰੋਸਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਉਸ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਟਿਕੇਗੀ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।"

36. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜਾਰੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਲਈ ਜਨਤਕ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਮੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਨਿਆਂਕਾਂ ਤੋਂ ਕੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਹ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਰਚਾ, ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਇਸ

ਤਕਨੀਕੀ ਯੁੱਗ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਜੋ ਜਟਿਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 'ਮੁਸ਼ਕਲ ਮਾਮਲੇ' ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਬਰਾਬਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਤੰਗ ਰੱਸੀ 'ਤੇ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਨਿਯਮਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾ-ਸਿੱਖਿਆ ਯਾਫਤਾ ਆਮ ਲੋਕ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਬਜਾਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ।

37. ਦੁਨੀਆ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜੱਜ ਵਿੱਚ ਲੱਭੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੌਲਿਕ ਗੁਣ ਉਹੀ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਦਾਬਹਾਰ ਸੱਚਾਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਹਨ ਸਮਝ, ਧੈਰਜ, ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ ਯਥਾਰਥਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਨਿਆਂਪੂਰਣਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ, ਮਨ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਜਾਣਕਾਰ, ਨੈਤਿਕ ਸਾਹਸ ਜਾਂ ਦ੍ਰਿੜਤਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਕਿ ਨਿਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਤਾ ਦੇ ਗੁਣ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

38. ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੋਸਟਰ ਦੇ ਮਾਸਟਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਰ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਵਿਵਿਧ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ, ਵਿਚਾਰ-ਵਿਮਰਸ਼ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ, ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਹਰਤ, ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ 'ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਮਾਸਟਰ' ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

39. ਮਿਸਟਰ ਦਵੇ ਨੇ ਕੁਝ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਰਥਾਤ, ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਬੋਚਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਅਭਿਆਸ। ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਯਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਜ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਭਿਆਸ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵੀ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਨਿਆਯਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ * ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅਪਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਆਖਰਕਾਰ, ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸੁਧਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਭ ਤਜਰਬਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

40. ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ, 2013 ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਹੈਂਡਬੁੱਕ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

41. ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਮਿਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ, 2013 ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 145 ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 'ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ 'ਕੋਲੀਜੀਅਮ' ਦੇ ਪੰਜ ਸੀਨੀਅਰ ਮੋਸਟ ਜੱਜਾਂ ਲਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਵੰਟਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਬਹਿਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਤੁਨ ਮੁਹੰਮਦ ਦਜ਼ਾਇਦੀਨ ਅਬਦੁੱਲਾਹ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ:

"ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੱਜ, ਅਸੀਂ ਸੁਣਨ, ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੀ ਹਾਂ।"

ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੂਲ ਗੱਲਾਂ ਤੱਕ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਜੱਜ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ

ਵਧੀਆ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਧੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਜੋ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਕਿਸਮਤ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਚੰਗਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਅੱਜ ਵਰਗੇ ਦਿਨ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।"

42. ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾਈ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ ਸਮਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਭਾਵ, ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਕਿਤਾਬ ਦੀ 'ਜਾਣ-ਪਛਾਣ' ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉੱਘੇ ਵਕੀਲ ਫਲੀ ਐਸ. ਨਰੀਮਨ 16 ਦੁਆਰਾ:"

ਦੋ ਸੌ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ ਦ ਯੂਨਾਈਟੇਡ ਸਟੇਟਸ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਲਰਕ ਦੁਆਰਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਬੈਠਕ ਕਰਦੀ ਹੈ (ਨਿਆਂਕਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ): "ਭਗਵਾਨ ਇਸ ਯੂਨਾਈਟੇਡ ਸਟੇਟਸ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਚਾਏ", ਅਤੇ

ਤੀਜਾ: ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਂਚ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੰਚਾਰਜ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਲਈ, ਕੋਈ ਲਗਭਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਡਮੰਡ ਬਰਕ ਨੇ 1780 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੋਣ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ):

"ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਦੌੜਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਸੰਸ਼ਾ ਕਰੋ; ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਡਿੱਗ ਪੈਏ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦਿਲਾਸਾ ਦਿਓ; ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਭਰੇ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੋ; ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਲੰਘਣ ਦਿਓ-ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਵਾਸਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਲੰਘਣ ਦਿਓ".

43. ਅਸੀਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ. ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਾਣਯ ਭਰਾ ਨਿਆਂਕਾ ਏ.ਕੇ. ਸਿੱਕਰੀ ਦੇ ਡਰਾਫਟ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਮੈਂ ਵੀ ਵਿਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਾ ਹਾਂ।

2. ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਰਿੱਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ:-

“ਏ) ਕਿ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਿਯਮ, 2013 ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਹੈਂਡਬੁੱਕ ਅਤੇ ਦਫਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ:

i) 'ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਜੱਜ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਮਤਲਬ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 5 ਸੀਨੀਅਰ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਕੌਲਿਜੀਅਮ।

b)ਕਿ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਖਾਈ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਰਿਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰੇ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰੀ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਨੀਅਰ-ਮੋਸਟ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਉਹ ਗਿਣਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ।

c) ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧ ਦਾ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਹੁਕਮ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਮਾਨਯੋਗ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ, 2013 ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਹੈਂਡਬੁੱਕ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੈਂਚਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਚੋਣ ਲਈ, 'ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 5 ਵੱਡੇ ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੀ ਕਾਲੇਜੀਅਮ ਨਾਲ ਬਦਲਣ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸੋਧ ਨਾਲ।

d) ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲੇ ਤੁਰੰਤ ਸੁਣਵਾਈ/ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਉਲਲੇਖਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ/ਸਮਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਬੈਂਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

e) ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋਰ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ।"

3. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਮਾਸਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਚਾਂ/ਜੱਜਾਂ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਪੈਰਾ 4 ਅਤੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ 6, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ:-

"4. ਇਹ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਲਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੋਸਟਰ ਦੀ ਮਾਸਟਰ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਜੋ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੈਂਚਾਂ/ਨਿਆਂਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਿਆਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਕਾਰਗਰ ਕਾਰਜ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਜਤਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਸੁਥਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਕੇਵਲ ਬਰਾਬਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਹੈ।"

6. ਇੱਕ ਰੋਸਟਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਆਂਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਮਾਸਟਰ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਬੈਂਚਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਉੱਚਤਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉੱਚ ਮਿਆਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇ।"

4.ਯਾਚੀ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1998) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ "ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀਬੱਧਤਾ" ਵਿੱਚ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਹੈਂਡਬੁੱਕ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਖਾਸ ਬੈਂਚਾਂ ਅੱਗੇ ਹੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹਨ। ਯਾਚੀ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 14 ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਆਂਕਿਕ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ।" ਯਾਚੀ ਨੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਯਾਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਤਾ ਦੇ ਘੋਰ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਯਾਚੀ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ 'ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੰਜ ਵੱਡੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਕਾਲੇਜੀਅਮ ਨੂੰ ਮਤਲਬ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਹੈ।

5. ਸ੍ਰੀ ਦੁਸ਼ਿਆਂਤ ਦਾਵੇ, ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਯਾਚੀ ਦੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਇੱਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਹੀ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 124 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਅਤੇ ਚਾਰ ਵੱਡੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਕਾਲੇਜੀਅਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਇਸੇ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਰੋਸਟਰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਿਆਂ ਵੇਲੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਅਤੇ ਚਾਰ ਵੱਡੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਕਾਲੇਜੀਅਮ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯਾਚੀ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਯਤਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 124 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਂਝੀ ਬੁੱਧੀ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਇਸੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਸਟਰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮੇਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ ਤੇ, ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੋਸਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਰੋਸਟਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਯਾਚੀ ਲਈ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਸੌਂਪਣ ਸਬੰਧੀ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

6. ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਕੇ. ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਸੰਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਸਬਮਿਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਅਤੇ ਰੋਸਟਰ ਦੀ ਫਰੇਮਿੰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਸਬਮਿਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਤਭੇਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਮੂਹ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਉਹ ਸਬਮਿਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨਾਲ, ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਰੋਸਟਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਤੋਂ ਅਫਰਾਤਫਰੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਮੂਹ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਆਵੰਟਿਤ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਮੂਹ ਕਾਰਜ ਸੁਚਾਰੂ ਰੂਪ ਨਾਲ ਚੱਲ ਸਕੇ।

ਸ੍ਰੀ ਦੁਸ਼ਿਆਂਤ ਦਾਵੇ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਬਮਿਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮਨਮਾਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰਜ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਿਸੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਾ ਜਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਬਲਕਿ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ।

7. ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

8. ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਰੋਧੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਪੂਰਵ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰੋ।

ਭਾਰਤ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਪ੍ਰਾਈਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਨਿਆਂਕ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9. 1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 200(1), ਜਿਸ ਨੇ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਸੀ:

"200-(1) ਇੱਕ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਦ ਤੱਕ ਫੈਡਰਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਤਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਇਸਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਛੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।"

10. 1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 214 ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ:

"214-(1) ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ, ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਮਨਮਰਜੀ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੀਸਾਂ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੇਤੁਕੀ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵਾਲੀ ਜਾਂ ਦੇਰੀ ਲਈ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

(2) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਬੈਠਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ :

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਫੈਡਰਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਪੀਲੀ (ਏ) ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਯਮ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਗੇ ਜੋ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਧਾਇਆ ਨਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ।

(B) ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਕੌਣ ਜੱਜ ਬਣਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੌਣ ਜੱਜ ਬੈਠਣਗੇ, ਇਸ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(C) ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵੇਲੇ ਮੌਜੂਦ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੋਵੇ।

(ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੀਆਂ।

11. ਧਾਰਾ 214 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ; ਕਿ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਕੌਣ ਜੱਜ ਬਣਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਕਿਸੀ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੌਣ ਜੱਜ ਬੈਠਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।

) 12. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ V ਅਧਿਆਇ IV ਸੰਘੀ ਨਿਆਂਕਾਲਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 145 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ

ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਿਧ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਧਾਰਾ 145 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ, 1950, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ, 1966 ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ, 2013 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 145(1) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ, 2013 ਵਿੱਚ, ਆਰਡਰ VI ਵਿਭਾਗ ਕੋਰਟਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਆਰਡਰ VI ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਅਤੇ 2 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:- "1. ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰ ਕੇਸ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਜੱਜ ਹੋਣ ਜੋ ਕਿ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਣ।

2. ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਣ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦੇਵੇਗੀ, ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰੇਗਾ।

13. ਪੂਰਵ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਵੰਡ ਲਈ ਰੋਸਟਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

"10. ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 54 (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਸਿਰਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਦੋਨੋਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੰਡ ਕਰੇ। ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਹੀ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ: ਕਿਹੜਾ ਜੱਜ ਇਕੱਲਾ ਬੈਠੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਮਾਮਲੇ ਉਹ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਣਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹੜੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬੈਂਚ ਕਿਹੜਾ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਦੋ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਟ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕੱਲੀ ਜਾਂ ਦੋ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣ। ਇਸ ਲਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਕੱਲਾ ਜੱਜ ਜਾਂ ਦੋ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਉਹ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਗੇ। ਪੁਇਨ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਵਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੂਚੀਬੱਧੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਮਨੋਰਥ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਤੈਅ ਰੋਸਟਰ ਵਿੱਚ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਚਲਾਉ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਆਇਕ ਪਾਸੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਸਿਰਫ "ਬਰਾਬਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ" ਹੈ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪਾਸੇ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਅਤੇ ਰੋਸਟਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਰੋਸਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਦੈਨਿਕ ਕਾਰਣ ਸੂਚੀ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 73 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"73. ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਾਰਨ ਸੂਚੀ—ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰ ਉਸ ਦਿਨ ਲਈ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦਿਨ ਅਦਾਲਤ ਬੈਠੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਏਗੀ। ਇਹ ਸੂਚੀ ਉਸ ਘੰਟੇ ਅਤੇ ਉਸ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣੀ ਜਾਏਗੀ ਜਿਥੇ ਹਰੇਕ ਬੈਂਚ ਬੈਠੇਗੀ। ਅਜਿਹੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਦਿਨ ਦੀ ਸੂਚੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਇੰਦਰ ਮਣੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਮਥੇਸਵਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, (1996) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 587 ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉੱਚ

ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 23 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

“23. ਉਪਰੋਕਤ ਰਾਏ ਸਾਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੋਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਅਨੁਸਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜੱਜ ਜਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਆਵੰਟਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਸਖਤ ਪਾਲਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਉਚਿਤ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਚਲਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਹਰ ਇੱਕ ਜੱਜ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਚੁਣਨ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਤਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਢਹਿ ਜਾਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

16. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਪੈਰਾ 59 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਹੈ:-

“59. ਪਿਛਲੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਵੱਡੇ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਇਹ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਾਠ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

(1) ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕੇਵਲ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ। ਪਰ, ਨਿਆਇਕ ਪਾਸੇ, ਉਹ ਕੇਵਲ ਬਰਾਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਹੈ।

(2) ਕਿ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਹੀ ਰੋਸਟਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਉਹ ਅਕੇਲਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਠਿਤ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਆਵੰਟਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

(3) ਕਿ ਪੁਇਨੇ ਜੱਜ ਕੇਵਲ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਆਵੰਟਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(4) ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਾਇਮ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਜੱਜ ਜੋ ਇਕੱਲਾ ਬੈਠਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਖੁਦ ਨੂੰ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਬੈਂਚ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਜੱਜ ਇਕੱਲੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਵੰਟਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(5) ਕਿ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨਿਯਮ 55 (ਉਪਰੋਕਤ) ਅਧੀਨ ਉਸ ਅੱਗੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ "ਅਧੂਰੇ ਸੁਣਵਾਈ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ" ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(6) ਕਿ ਪੁਇਸਨੇ ਜੱਜ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ "ਚੁਣ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ" ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਉਚਿਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

(7) ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜੱਜ ਜਾਂ ਜੱਜ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਜੋ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇ।

XXXXXXXXXXXX

17. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਇਸੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਫੈਸਲਾ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ. ਦੁਆਰਾ, ਆਦਿ., (1989) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 754, ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਲੋੜ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਮੰਡੇਟ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 27 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

“……ਇਹ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਤਾ ਅਤੇ ਨਿਸਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਬੜ੍ਹਾਵਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਆਦਰਸ਼ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ। ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਮੰਗਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਵਾਲਿਊਮ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਲੋੜ, ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਮੰਡੇਟ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ……” ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ [ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

18. ਡੀ.ਸੀ. ਸਕਸੇਨਾ ਬਨਾਮ ਮਾਨਯੋਗ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ, (1996) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 216, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 26 ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“26. ..... ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਸੌਂਪਣੀ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਦੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।”

19. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨੀਰਜ ਚੌਬੇ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2010) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 320 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਪੁਨਰਗਠਨ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਜ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:

“9. ..... ਜੇ ਜੱਜ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਢਹਿ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਲਈ ਹੋੜ ਕਾਰਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਲੇਸ਼ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ.....”

20. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵੰਡ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਲਈ ਹੋੜ ਕਾਰਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਲੇਸ਼ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਆਵੰਟਨ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਤੋਂ ਬਹਿਰਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਆਵੰਟਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

21. ਹੁਣ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਅਧੀਨਗੀ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸ਼੍ਰੀ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਦਵੇ ਨੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਾਲਜੀਅਮ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਦਵੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ। ਜੱਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਭਾਵ ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, (1981) ਸਪਲਾਈ. SC 87, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ. ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (1993) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 441 ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਭਾਵ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ 1998 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 1, (1998) 7 SCC 739. ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਕੌਲਿਜੀਅਮ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਉਹੀ "ਮੁੱਖ ਜੱਜ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਐਸ.ਪੀ.ਗੁਪਤਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 124(2) 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ। ਆਰਟੀਕਲ 124(2) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“124(2). ਹਰੇਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਆਰਾ, ਉਸਦੇ ਹੱਥ ਅਤੇ ਮੋਹਰ ਹੇਠ ਵਾਰੰਟ ਦੁਆਰਾ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਪੈਂਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਨੂੰ ਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਵੇ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਲਾਹ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ:

(ਅ) ਇੱਕ ਜੱਜ, ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਕੇ, ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ;

(ਬ) ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਧਾਰਾ (4) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਢੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

22. ਜਸਟਿਸ ਭਗਵਤੀ, ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਜਦੋਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 124(2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 31 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ:-

“31..... ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਾ ਲੈ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਉੱਥੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕ ਹੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕ ਦੀ ਰਾਇ ਨੂੰ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਇਹ ਤਰਕ ਠੋਸ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ, ਇਹ ਅਨੁਚਛੇਦ 124 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇ। ਸ਼ਬਦ "ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ" ਸਿਰਫ ਪਿਛਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ "ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਜੱਜਾਂ" ਨੂੰ ਹੀ ਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਾਲ

ਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨਤਾ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸਲਾਹ ਜ਼ਰੂਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 124 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ

ਸਲਾਹ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਓਂ ਨੇ ਇਹ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਕੇਲਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਉੱਚਾ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਵਾਜ਼ ਰੱਖੇ। ਪਰ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਪਾਲਣ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬੈਂਚ ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਅਧੀਨ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪਰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਕੇਵਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਪ੍ਰਥਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ, ਸਾਰੇ ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਅੰਤਮ ਹੈ। ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਪਦੰਡ ਤਿਆਰ ਜਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵੱਡੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਲਾਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਢੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਲ ਅਤੇ ਤਜਰਬਾ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਉੱਚਾ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਮਨਸ਼ਾ ਵਾਲਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਪਸੰਦ ਅਤੇ ਨਾਪਸੰਦ, ਆਪਣੇ ਝੁਕਾਅ ਅਤੇ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਮਨ ਇੰਨਾ ਵਿਆਪਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਦੇ ਕਦੇ, ਜਿਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਗਲਤ ਜਾਂ ਅਧੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਕਦੇ ਕਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਜਾਂ ਅਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਝੁਕਾਅ ਜਾਂ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਜਾਂ ਝੁਕਾਵ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਨ ਲੱਭਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜਾਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪਣਾ ਬੁੱਧੀਮਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉੱਚ ਜਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਹਰੇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿੱਚ ਚੈੱਕ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਈ ਹੱਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਣਯੋਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਓਂ ਨੇ ਆਰਟੀਕਲ 124 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾ

ਪਰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਯਾਪਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਲਈ ਚੁਣੇ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸੁਝਾਵ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਆਪਕ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੈਂਚ ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਫਿੱਟ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਆਖਰੀ ਲੋੜ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ — ਇਹ ਸਹੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੰਬਾ ਰਸਤਾ ਤੈਅ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਦਸੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸੱਚਮੁੱਚ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਜੋ ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵੰਚਿਤ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸਿਤ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਅਰਥ ਅਤੇ ਮਤਲਬ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨਗੇ.....

23ਦੂਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਸੰਘ ਮਾਮਲਾ (ਸੁਪਰਾ), ਜਸਟਿਸ ਜੇ.ਐਸ. ਵਰਮਾ, ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਹੋਏ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 427 ਅਤੇ 478 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ:

"427. ..... ਉਸ ਸੀਮਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਪੂਰੀ ਬਾਤਚੀਤ ਅਤੇ ਅਸਰਦਾਰ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਲਾਭ ਨਾਲ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਲਤਾ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ. ਇਸ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਇਸੇ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਹੈ. ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਬਸੰਮਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ

ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਦੀ ਹੈ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ, ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ."

478. ਇਹ ਰਾਏ ਇੱਕ ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਅਭਿਆਸ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਹੈ. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਪੁੱਛਣਗੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਰਾਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਉਹ ਉਸੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ. ਅਨੁਚਛੇਦ 124(2) ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਉੱਚਤਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ. ਅਨੁਚਛੇਦ 124(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਅਨੁਚਛੇਦ 124(2) ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੌਜੂਦਾ ਰਵਾਇਤ ਲਈ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੁਝ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਰਾਏ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਏ ਹੈ."

24. ਤੀਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਹਵਾਲਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ 1998, (1998) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 739, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਪੀ. ਭਰੂਚਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ, ਪੈਰਾ 160 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪੁਇਨੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਪੈਰਾ 44 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਜਵਾਬ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ-

"44. ਰੈਫਰੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਹੁਣ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਵਾਬਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰਾਏ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

1. ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 217(1) ਅਤੇ 222(1) ਵਿੱਚ "ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ" ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਗਠਨ ਵਿੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਇੱਕਲੀ ਰਾਏ "ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ" ਨੂੰ ਉਕਤ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ।

*****

3. ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਜਾਂ ਪੁਇਸਨੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਮੋਸਟ ਪੁਇਸਨੇ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਸੀਨੀਅਰ ਮੋਸਟ ਪੁਇਸਨੇ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

4. ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੱਜ ਦੀ ਨਾ-ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੀ ਇੱਕਲੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

25. ਲੇਖ 124 ਵਿੱਚ "ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਭਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ। ਲੇਖ 124(2) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ

ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਗੇ।

ਸ26. ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 124 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ (i) ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਲਾਹ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ; (ii) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਗੇ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਕੀਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੂਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਕੀਮ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆਂ "ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਚਛੇਦ 124 ਵਿੱਚ "ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

27. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਅਮਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਚਛੇਦ 145 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਅਮਲ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਰੋਸਟਰ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਹਨ। ਅਨੁਚਛੇਦ 145 ਅਧੀਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਉਪਰੋਕਤ ਵਜੋਂ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ, ਜੋ ਹਰੇਕ ਕੇਸ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਕੇਸਾਂ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਅਤੇ ਗਠਨ ਲਈ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਾਂ ਉਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਨੁਚਛੇਦ 124 ਅਧੀਨ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਣ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਧਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਆਵੰਟਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦਾ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਨੀਰਜ ਚੌਬੇ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਭਾਰੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ:

"... ... ...ਜੇ ਜੱਜ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਕੇਸ ਉਹ ਸੁਣਨਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਚੋਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਢਹਿ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਆਇਕ ਕੰਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਲਈ ਹਾਂਕਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਝਗੜੇ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨਾਲ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ.... ... ..." ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਸ [2018] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

28. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ, ਜੇ ਇਹ ਕਈ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕੰਮ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਆਵੰਟਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ "ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ" ਨੂੰ ਕੋਲੀਜੀਅਮ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

29. ਸ੍ਰੀ ਦਵੇ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 130 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

“130. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸੀਟ.- ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇਗੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ, ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਉਸ ਨੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 146 ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ

ਸੇਵਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਜੱਜ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 146 ਦੇ ਉਪ-ਖੰਡ (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਜਾਂ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜੱਜ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਣ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਇਹ ਬਿਨਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਰਤਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

30. ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਲੇਖ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਇਹ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਵੈਧ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 145 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇ।

31. ਜਿਵੇਂ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਟੀਕਲ 145 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪੀਲ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨਾ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਰੋਸਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 145 ਦੇ ਤਹਿਤ

32. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਉੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਹੋਮਜ਼ ਦੇ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਸਕਿਓਰਿਟੀਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ, 48 ਵਕੀਲਾਂ ਦਾ ਐਡੀਸ਼ਨ ਯੂ.ਐਸ. 196 (1903)। ਹੋਮਜ਼, ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਵੱਡੇ ਮਾਮਲੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਔਖੇ ਮਾਮਲੇ, ਖਰਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਡੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਮਹੱਤਤਾ ਕਾਰਨ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਜੋ ਤੁਰੰਤ ਅਤਿ-ਦਬਾਅ ਵਾਲੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਦਿਲਚਸਪੀਆਂ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹਾਈਡ੍ਰੋਲਿਕ ਦਬਾਅ ਵਰਤਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਫ਼ ਲੱਗਦੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਸੰਦਿਗਧ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਅੱਗੇ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਸੈਟਲ ਕੀਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤ ਵੀ ਮੋੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।"

33.ਸਾਡੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਨਿਆਂਕੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ, (2018) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 196 ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮਿਤੀ 11.04.2018 ਵਿੱਚ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 147 ਦੇ 2018, ਅਲੋਕ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਇੰਡੀਆ ਇਸਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਰਾਹੀਂ, (2018) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਸਕੇਲ 481.

34.ਸ੍ਰੀ ਦਵੇ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਿਕ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਚੁੱਕਿਆ; ਕਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਬੰਟਵਾਰਾ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜੱਜ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਚਿੱਤ 145 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਉਹ ਨਿਯਮ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਬੈਂਚਾਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੁਝਾਅ, ਕਿ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਬੰਟਵਾਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਅਨੁਚਿੱਤ 145 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ, ਸ੍ਰੀ ਦਵੇ ਦੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਰੋਸਟਰ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

35.ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਵਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਵੇ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਬੰਟਵਾਰਾ ਅਤੇ ਲਿਸਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ, 2013 ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜੋ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਢੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

36. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੇਕਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਉਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸਮੂਚੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।

37. ਸ੍ਰੀ ਦਵੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੌਰਾਨ "ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (2017)" ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈਂਡਬੁੱਕ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਹੈਂਡਬੁੱਕ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸੰਕਲਨ ਹੈ ਜੋ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਫਰਜਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਇ V, ਰੋਸਟਰ ਦੇ ਅਧਿਆਇ VI, ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀਬੱਧਤਾ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XIII ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈਂਡਬੁੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਗਾਈਡ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਾਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀਬੱਧਤਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਕੀਲ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਵੰਡ ਲਈ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲੱਭਣਾ ਹੈ।

38. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਉੱਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਯੂਨਾਈਟਡ ਕਿੰਗਡਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਟੇਟਸ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਰੇਕ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਿਛੋਕੜ ਅਤੇ ਤੱਥ ਸੈੱਟ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਵਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪਰਿਪਕਵ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸਮ□ੱਧ ਵਿਰਾਸਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਉੱਤੇ ਖਰੀ ਉੱਤਰੀ ਹੈ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੋਰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਉੱਤੇ ਖਰੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰਿਪਕਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੇੜਛਾੜ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨਾਲ ਨਕਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰੋਸਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਵਿੱਚ ਹੈ; ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਰਵਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦੇ।

39.ਯਾਚੀ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਆਵੰਟਨ ਅਤੇ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਢੰਗ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ ਲਈ ਸੁਲਭ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਮਾਪਦੰਡ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਢੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਢੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨਿਯਮਾਂ, 2013 ਵਿੱਚ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

40. ਹੋਰ, ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਹੈਂਡਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਰਯਾਪਤ

ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ, ਵਿਸਤਾਰਪੂਰਵਕ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਬਿੰਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਾਪਦੰਡ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੈ।

41. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਕੰਮ ਇੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਸੰਗਠਨ ਆਪਣੇ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰ ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੇ ਕਦਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

42. ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਜ਼ਨਦਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਵੈਂਕਟਾਰਮੀਆ ਦੇ ਸ਼ਬਦ, ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੇ.

1268. ਪਰ ਜੇਕਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਸੀਂ ਨਿਆਂਕਾ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਵਿੱਚ ਲੱਭਣਾ ਹੈ, ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਨਿਆਂਕਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਆਂਕਾ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹਾਂ, ਪਸੰਦਾਂ ਅਤੇ ਨਾਪਸੰਦਾਂ, ਲਗਾਵ ਅਤੇ ਦੁਰਭਾਵਨਾ, ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਤਿਰਸਕਾਰ ਅਤੇ ਡਰ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਇੱਕ ਗੁੱਛਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਫਲ ਨਿਆਂਕਾ ਬਣਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਿਆ, ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ, ਲਗਾਤਾਰ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਨਮਰਤਾ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਹ ਰੋਕਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੰਜੈਕਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਉਪਾਅ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇਗਾ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਉਪਾਅਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਇੱਕ ਨਿਆਂਕਾ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤਾਕਤ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਆਤਮ-ਤਿਆਗ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ; ਪਰ ਇਹ ਲਗਭਗ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਛੋਟੀਆਂ ਆਤਮ-ਇਨਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਲੋਕ ਉਹਨਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਨਿਆਂਕਾ ਕੋਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ:

ਨਾਨ੍ਰਿਸ਼ੰਸਯੰ ਨ ਚ ਮਾਤ੍ਸਰਯੰ ਨ ਚ ਲੋਭੋ
ਨ ਕ੍ਰੋਧ੍ਹ ਮਾਨਿਤ੍ਵਮੇਵ ਚ ਨ ਚਾਪਰਾਧਯਤਿ |
ਯੋਅਰ੍ਥਵਾਨ੍ ਧਰਮਕਾਮ੍ਯ ਸਯਾਤ੍ ਸ ਨਰਃ
ਪੰਡਿਤਮਾਨਿਨੇ ਮਤੇ ||

[ਆਓ ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਿਕ□ਿਤ ਲੋਕ ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ, ਲੱਛਮੀ (ਧਨ) ਇਕੱਠਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਿਟ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਮੌਤ ਅੱਜ ਆਵੇ ਜਾਂ ਯੁਗਾਂ (ਸਹਿਸਤਾਬਦੀ) ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਵਿਵੇਕ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਸਿੱਧਾਂਤ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਣਗੇ।]

43. ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਪਰੋਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate